

Eksportrådet, Klima & Energi

Nyhedsbrev, december 2017

Danmarks Ambassade, Berlin

Dansk-tysk dialog om energieffektivitet i bygninger, industri og varmeinfrastruktur

Danmarks Ambassade i Berlin og det tyske brancheforbund for energieffektivitet (DENEFF) var tirsdag den 7. november vært for den 5. dansk-tyske dialog om energieffektivitet med fokus på princippet om "Efficiency First". Energistyrelsen og de danske virksomheder Kamstrup, Ørsted og Grundfos deltog med oplæg om deres løsninger på aktuelle og fremtidige udfordringer inden for energieffektivitet. Seminaret vakte stor interesse blandt de tyske beslutningstagere, embedsmænd, virksomheder og brancheforbund.

COP23

Ambassaden deltog medio november i et vellykket klimatopmøde i Bonn. Blandt højdepunkterne under COP'en var indgåelsen af en samarbejdsaftale om grøn omstilling med delstaten Baden-Württemberg, som økonomisk set er én af de stærkeste regioner i Europa og én af Tysklands befolkningsrigeste delstater med ca. 11 mio. indbyggere. Ambassaden har i længere tid arbejdet for at fremme dialogen mellem Danmark og Baden-Württemberg i samarbejde med Energistyrelsen og Energi- Forsynings- og Klimaministeriet. Der er med aftalen gode muligheder for, at den i forvejen omfattende eksport af energiteknologi til Tyskland vil kunne styrkes yderligere. Samarbejdsaftalen drejer sig især om energieffektivisering i industri og bygninger, fjernvarme, integration af el- og varmesektoren og intelligent energiplanlægning. Aftalens konkrete indhold kan læses [her](#).

Aktuel udvikling på lovgivningsområdet

Tysk energi- og klimapolitik i venteposition

De indledende regeringsforhandlinger imellem de konservative (CDU/CSU), de liberale (FDP) og De Grønne brød medio november sammen efter fire ugers sonderingsdrøftelser. Særligt energi- og klimapolitikken hørte til de svære emner i drøftelserne, herunder bl.a. De Grønnes krav om en udfasning af de 20 mest CO₂-udledende kulkraftværker inden 2020.

Med udsigten til sonderingsdrøftelser mellem CDU/CSU og socialdemokraterne (SPD) tegner energi- og klimapolitikken ikke i samme omfang til at skulle være slagplads for de politiske diskussioner, men det betyder ikke, at der er udsigt til dødvande på området. For meget tyder på, at alle tænkelige regeringskonstellationer vil indebære en opretholdelse af de ambitiøse nationale målsætninger om en reduktion i CO₂-udledningen på 40 % i 2020 (ift. 1990). Dette vil kræve betydelige tiltag, eftersom aktuelle fremskrivninger viser, at Tyskland med de eksisterende tiltag kun vil opnå ca. 32 % reduktion. Mens udfasningen af kulkraften formentligt vil tage længere end i en regering med De Grønne, vil en fortsættelse af den tidligere regering bestående af CDU/CSU og SPD, kunne indebære øget fokus på energieffektivitet og CO₂-reduktion i varmesektoren. Det tyske brancheforbund for energi og vand, BDEW, har opfordret til at adressere udfordringen igennem konsekvent udbygning af vedvarende energi, støtte til kraft-varme-kobling, hurtigst mulig udbygning af el-nettet samt bedre rammebetingelser for energilagring.

Aktuelt om udbudsrunder

Resultaterne af tredje udbudsrunde for vindenergi projekter på land foreligger

Den tyske energireguleringsmyndighed, Bundesnetzagentur, har tildelt 61 støttetillæg med en samlet volumen på 1.000,4 MW. Med en gennemsnitlig støtte på 3,82 cent pr. kwh faldt støtteniveauet på ny mærkbart. Størstedelen af støttetillæggene gik til de såkaldte borgerenergi projekter (vindmøllelaug), der bl.a. nyder særlige privilegier i form af mere lempelige krav i forhold til tidsrammen for realisering. Særreglerne har imidlertid været kraftigt kritiseret, fordi det har vist sig i høj grad at være stor-entreprenører, som under dække af at være borgerinitiativer, har stået bag en væsentlig del af buddene. Reglerne har sat en række etablerede virksomheder i vindbranchen under kraftigt pres. Kritikerne af reglerne fremhæver, at den ønskede effekt (bibeholdelse af små aktører) udebliver, og at den væsentligste konsekvens af reglerne er konkurrenceforvridning. Fra 2018 vil loftet for støtte blive sænket fra 7,0 til 6,3 cent pr. kwh.

Udviklingen i delstaterne

Baden-Württemberg nummer 1 i grøn omstilling

Danmarks samarbejdspartner på det grønne område, Baden-Württemberg, er ifølge en aktuel undersøgelse Tysklands mest ambitiøse delstat, når det drejer sig om at sætte handling bag de grønne ambitioner. Førstepladsen skyldes bl.a. det stærke klimapolitiske fokus, som har givet sig til udtryk i en betydelig udbygning af vindkraften og CO2-reduktion i varmesektoren.

Nordrhein-Westfalen styrker indsatsen for øget kraft-varme-kobling

Tysklands største delstat, Nordrhein-Westfalen, følger endnu et initiativ til indsatsen for at øge andelen af kraft-varme-kobling i form af et støtteprogram rettet mod energieffektive fjernvarmenet. Støtteprogrammet har samtidig til hensigt at styrke udnyttelsen af procesvarme i form af tilskud til komponenter og anlæg.

Kommende arrangementer på Danmarks Ambassade i Berlin

Konference om e-mobilitet den 6. marts 2018

Den 6. marts 2018 inviterer Danmarks Ambassade i Berlin i samarbejde med Sammenslutningen af Kommunale Virksomheder (VKU) til en dialog om e-mobilitet. Der sættes fokus på innovative, grønne tiltag fra både danske og tyske virksomheder. Eftermiddagen byder på oplæg og diskussioner og Q&A's.

Konference om energieffektivitet og digitalisering april / maj 2018

Ambassaden arbejder aktuelt på en konference i foråret om energieffektivitet og digitalisering. Konferencen gennemføres i samarbejde med det tyske brancheforbund for energieffektivitet, DENEFF, og sigter mod en erfaringsudveksling baseret på best-practice-eksempler med udgangspunkt i løsninger fra danske virksomheder. Arrangementet retter sig både mod kommercielle og politiske beslutningstagere i Tyskland.

Seminar om lavtemperatur-fjernvarme og energilagring

Ambassaden planlægger i maj et seminar om lavtemperatur-fjernvarme og energilagring. Seminaret skal ses i sammenhæng med et nyt tysk støtteprogram rettet mod lavtemperaturfjernvarmenet samt den store tyske interesse for danske erfaringer med energilagring.

For yderligere oplysninger om markedsmuligheder og rådgivning om eksport til Tyskland, kontakt energiteamet i **Berlin**, beramb@um.dk, +49 3050502000, **Hamborg**, hamgkl@um.dk eller **München**, mucgkl@um.dk

Inden for rammerne af det dansk-tyske Energisamarbejde fokuserer Eksportrådet og Energistyrelsen i samarbejde med danske og tyske interessenter på at styrke rammebetingelser for eksport af energiteknologi til Tyskland

